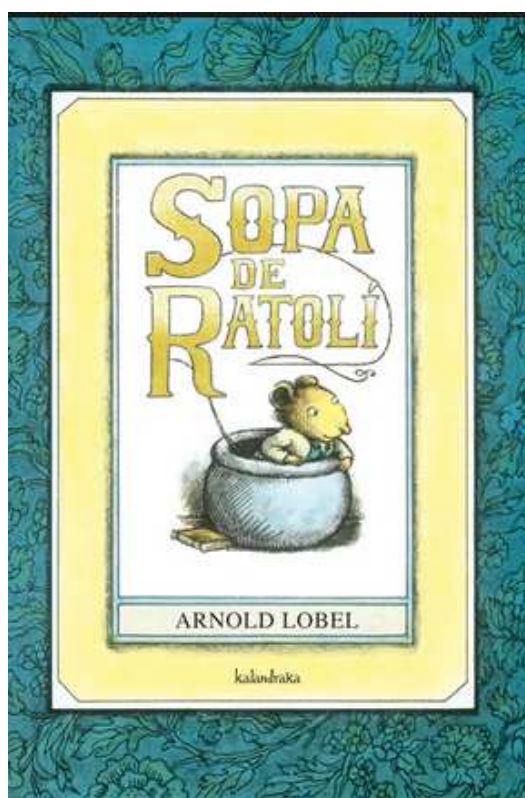

EL GÈNERE DE LES FAULES
EDUCACIÓ PRIMÀRIA: CICLE INICIAL

SOPA DE RATOLÍ
ARNOLD LOBEL

GUIA DIDÀCTICA

El Gust per la Lectura 2017-2018
Cicle inicial d'educació primària

SOPA DE RATOLÍ GUIA DIDÀCTICA

**Subdirecció General de Llengua i Plurilingüisme
Servei d'Immersi3 i Acolliment Lingüístics**

**Laura Hospital i Pérez
Anna Marco i Escabosa**

Maig de 2017

Atès el caràcter docent d'aquesta publicació, per a la citació de fragments de textos d'altri i la reproducció de fotografies procedents d'obres publicades (de les quals se cita adequadament la font i el nom de l'autor) ens acollim al dret de citació reconegut a l'article 32.1 del Text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i a l'article 10.2 del Conveni de Berna per a la Protecció de les obres literàries i artístiques, de 9 de setembre de 1886; i, per tant, està exempt de la necessitat d'autorització i abonament dels drets d'autor.

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de [Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional de Creative Commons](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.ca). Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se n'esmenti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original.

La llicència completa es pot consultar a:
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.ca>

ÍNDIX DE LA GUIA DIDÀCTICA

Presentació de la guia didàctica	4
1. Amb el llibre a les mans.....	5
Descobrim el món de les faules.....	5
Qui era arnold lobel?	6
Una sopa ben curiosa!	7
Què trobem a les primeres pàgines?	8
2. Compartim la lectura	10
Quin ensurt!.....	10
Les abelles i el fang	11
Dues pedres grans	12
Els grills	13
El roser.....	14
Ja tenim els contes per a la sopa!.....	15
3. Pensem en la faula que hem llegit!	16
Tu què en penses?	16
Anima't a escriure un conte!	17

PRESENTACIÓ DE LA GUIA DIDÀCTICA

Aquesta guia vol acompanyar la lectura d'un llibre i alhora ajudar l'alumne a descobrir un gènere literari tan antic i alhora tan vigent com les faules. Els seus ensenyaments, les seves lliçons sobre la vida fan pensar i reflexionar sobre el que els passa als personatges, però a la vegada desvetllen en l'alumne opinions pròpies, valors i posicionaments personals que l'ajuden a reconèixer la seva pròpia personalitat i a formar els seus principis morals.

El llibre *Sopa de ratolí*, de l'editorial Kalandraka és una faula contemporània escrita i il·lustrada per Arnold Lobel. A l'estil de les històries de Xahrazad, l'autor subordina a la faula principal quatre contes imprescindibles per al desenllaç final. Si bé el ratolí protagonista els anomena contes, es podrien considerar faules per la seva estructura, tema i personatges. Les històries, tendres, senzilles i sorprenents, atrapen el lector. El text, especialment pensat per als primers lectors (amb estructures repetitives i frases breus), ajuda a desvetllar el gust per la lectura. És un llibre candidat a formar part dels llibres personals dels infants, un llibre que agrada mirar i rellegir en qualsevol moment.

Els criteris de selecció que s'han tingut en compte a l'hora de triar un llibre de faules idoni són:

- que ajudés a estimular el gust per la lectura dels infants d'aquesta edat,
- que permetés treballar i identificar algunes de les característiques del gènere de les faules.

Les propostes que recollim en aquesta guia s'agrupen en tres apartats: "Amb el llibre a les mans", "Compartim la lectura" i "Pensem en les faules que hem llegit". El primer apartat té l'objectiu de desvetllar el desig per la lectura fullejant el llibre i documentant-se sobre ell. El segon acompanya la lectura del llibre, amb propostes de treball per a diferents fragments d'aquest, amb suggeriments de enfrontar-s'hi de manera diversa: lectura individual i silenciosa, lectura per parelles, lectura expressiva de la mestra, lectura coral i lectura dramatitzada. Per acabar, el tercer apartat aprofundeix en la comprensió del llibre plantejant aspectes de comprensió profunda i crítica que requereixen representar-se la globalitat de la lectura.

Cadascun d'aquests tres apartats té diferents propostes de treball que formen un conjunt de dotze blocs d'exercicis¹ independents, de manera que no cal fer-los tots, cada mestre pot triar quins són els apartats més adients per treballar, segons el seu propi criteri. El quadern de l'alumne està pensat per resoldre's de forma individual, però, com veureu, la guia també inclou tant propostes per treballar en parelles o en petit grup com activitats per a la discussió en gran grup.

Esperem que el material recollit en aquestes pàgines us engresqui a vosaltres com a mestres per treballar amb els alumnes, i que sigui una bona eina d'aprenentatge per formar bons lectors i lectores.

¹ Els trobareu detallats a l'índex d'aquesta guia, així com a l'índex del quadern de l'alumne.

1. AMB EL LLIBRE A LES MANS

DESCOBRIM EL MÓN DE LES FAULES

Objectiu: conèixer els llibres de faules i familiaritzar-s'hi.

Una bona manera d'introduir el gènere de les faules als alumnes de cicle inicial és llegir llibres de faules. Proposem que feu una visita a la biblioteca del centre i poseu al seu abast diferents llibres del gènere perquè els remenin. També podem aprofitar per fer una visita a la biblioteca pública. En l'apartat de la guia "Llibres i recursos per treballar les faules a l'escola" trobareu una bona selecció de llibres per a aquestes edats.

Aquesta sessió per introduir el gènere s'hauria de completar amb la lectura expressiva per part de la mestra d'una faula, i una conversa posterior per assegurar-ne la comprensió i reflexionar sobre l'ensenyament de la faula. Les preguntes que es formulin als alumnes també haurien de fer explícites algunes de les característiques del gènere:

Quin problema té el personatge de...?

Què se li acut fer per solucionar-lo?

Funciona? Per què?

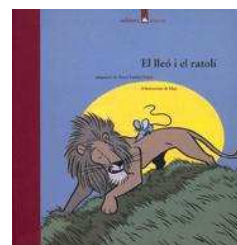
Com creieu que són aquests personatges: llestos, babaus? Per què?

Qui és més intel·ligent?

Què creieu que ens ensenya aquesta faula?

Si us torbéssiu amb... (personatge que surt malparat) què li diríeu?

A vosaltres us ha passat alguna cosa semblant? Us heu sentit com algun d'aquests personatges?

Exercici 1

Aquest exercici s'ha de plantejar després de la sessió a la biblioteca, o bé després que els alumnes hagin pogut fullejar, llegir i compartir diferents llibres de faules que s'hagin portat a l'aula. Per ajudar l'alumne a adonar-se de les seves preferències com a lector se li demana que triï la faula que li hagi agradat més i que justifiqui la resposta.

Exercici 2

L'alumne ha de dibuixar una escena de la faula que li agrada i escriure el possible diàleg entre els personatges. El propòsit d'aquest exercici és ajudar a establir un referent clar que permeti identificar el gènere amb una faula concreta.

Activitat complementària

Muntar una exposició amb els llibres de faules i mantenir-la durant el temps que treballem el gènere amb els alumnes, i una mica més perquè en puguin gaudir. L'exposició pot anar recollint diverses participacions dels alumnes: recomanacions de

faules, opinions, rànquing de les faules més llegides, registre de les valoracions de les faules que agraden més...

QUI ERA ARNOLD LOBEL?

Objectiu: conèixer l'autor del llibre de faules que llegirem, i algunes de les seves obres.

Per formar lectors és molt important ajudar els alumnes a descobrir els llibres que tenen al seu abast amb una mirada crítica i reflexiva. És imprescindible situar, contextualitzar l'obra que tenen a les mans amb alguns elements de referència. En aquest sentit és important conèixer a l'autor i l'il·lustrador.

Arnold Lobel fou un important i reconegut escriptor, faulista i il·lustrador nord-americà, especialitzat en la literatura infantil i juvenil. Les seves faules i contes cercaven adreçar-se a primers lectors. En els seus llibres es poden identificar les característiques dels textos per a infants que els nord-americans aplegaven sota l'eslògan *I can read* ("puc llegir"). Es tracta d'històries escrites amb paraules senzilles i frases curtes, acompanyades d'il·lustracions que permeten completar la comprensió.

Arnold Lobel té una gran capacitat d'utilitzar aquest estil senzill i alhora crear grans històries molt ben travades, capaces de transportar el lector a un món fantàstic. La crítica literària n'ha dit:

BIOGRAFIA: ARNOLD LOBEL

(Los Angeles, 1933 – Nova York, 1987)
Va estudiar art al Pratt Institute, on va conèixer la seva dona, la il·lustradora Anita Kempler. El 1962 va aparèixer el seu primer llibre escrit i il·lustrat per ell mateix, *A Zoo for Mister Muster*, al qual va seguir un any després *A Holiday for Mister Muster*. Com a autor i il·lustrador va rebre nombrosos reconeixements per part del públic i la crítica especialitzada, com el Garden State Children's Book Award per l'obra *Sopa de ratolí* el 1977 o el Caldecott Honour Book per les *Fables*. Al llarg de la seva trajectòria va il·lustrar uns setanta llibres d'altres escriptors i una trentena d'escrits per ell mateix.

Font: Editorial Kalandraka
http://www.kalandraka.com/fileadmin/images/books/dossiers/Sopa-de-ratoli-Cat_02.pdf

"Només els escriptors amb una gran sensibilitat com en Lobel van ser capaços d'utilitzar un estil innocent, però sense caure en la ingenuïtat de la narració o de les il·lustracions".

Font: Editorial Kalandraka
http://www.kalandraka.com/fileadmin/images/books/dossiers/Sopa-de-ratoli-Cat_02.pdf

Les faules d'Arnold Lobel, a diferència de les clàssiques, porten implícit un ensenyament més amable i positiu. Adreçades ja d'entrada a un públic infantil, no cerquen tant retratar i deixar en evidència les virtuts i els valors de la societat. Són ensenyaments lligats a l'acció dels personatges, que permeten reflexionar sobre la manera de comportar-se, o sobre com sortir-se airoso de determinades situacions.

Exercici 1

Us proposem que, amb la informació que donem al començament d'aquest apartat, feu una presentació de l'autor als alumnes. L'exercici que els proposem a ells és seleccionar la informació correcta, perquè retenguin algunes dades significatives sobre l'autor.

Solució:

- Va ser un escriptor i il·lustrador nord-americà molt famós.
- El 1977 li van donar un premi pel seu llibre *Sopa de ratolí*.
- Escrivia de forma senzilla històries fantàstiques perquè fossin fàcils de llegir per als nens i les nenes.

Exercici 2

La proposta de treball que fem amb els alumnes requereix posar al seu abast alguns llibres d'aquest autor i donar-los temps per fullejar-los, mirar-los, llegir-ne algun fragment i compartir-los en petit grup de forma lliure. Dues de les editorials que han publicat aquí les seves obres són Kalandraka i Corimbo (<http://www.corimbo.es/>). En aquest enllaç trobareu les fitxes de l'editorial Kalandraka amb informació dels llibres que tenen publicats d'aquest autor: <http://www.kalandraka.com/ca/autors/detalle/ficha/lobel/>

Es plantegen als alumnes preguntes sobre els personatges dels llibres, que es poden respondre a partir de l'observació de les imatges i que permeten fer generalitzacions sobre les característiques generalitzables dels protagonistes de les faules. Es fa adonar als alumnes que els personatges acostumen a ser animals, que parlen i mostren emocions i sentiments, i es cerca que empatitzin amb algun d'ells.

Finalment es demana que l'alumne identifiqui els seus gustos i preferències, triant d'entre aquests llibres el que li agradaria llegir i per quin motiu.

Activitat complementària

Tal com proposàvem en l'apartat anterior per a les faules, també es podria muntar una exposició sobre les obres d'aquest autor.

Imatge:

Biblioteca Marta Mata de l'escola Orlandai.

<http://bibliotecaorlandai.blogspot.com.es/2015/04/autors-que-ens-agraden-arnold-lobel.html>

UNA SOPA BEN CURIOSA!

Objectiu: centrar l'atenció en el llibre que l'alumne té a les mans, i estimular la predisposició a la lectura.

Exercicis 1 i 2

Tant el títol com la imatge de la portada són prou suggeridors per fer volar la imaginació sobre aquesta faula. Aprofitem per practicar dues estratègies de comprensió lectora: fer-se

preguntes i formular hipòtesis. Si es creu convenient es pot fer la mateixa activitat primer col·lectivament (amb la portada d'un altre llibre), i després de manera individual.

Cal tenir en compte que tant les preguntes com les hipòtesis poden ser molt variades, però per donar-les per bones cal que s'ajustin a la informació que aporta el títol i als elements de la imatge.

Exercici 3

Durant o després de la lectura del llibre és convenient tornar a les preguntes i hipòtesis inicials per verificar-les. És una manera de posar en joc el nivell de comprensió lectora que hagi desenvolupat l'alumne. Si ha entès la lectura disposarà d'arguments per donar resposta a les preguntes plantejades, o per valorar l'encert de les seves hipòtesis.

Activitats complementàries:

- Posar en comú les preguntes i hipòtesis dels alumnes, i valorar quines són més bones: per què estan més ben plantejades, per què aporten aspectes interessants que poden passar a la història, per què se ceneixen al que hi ha a la portada...
- Es poden traslladar les preguntes i les hipòtesis en un mural a l'aula i tenir-les presents durant el temps que es comparteixi la lectura del llibre.

QUÈ TROBEM A LES PRIMERES PÀGINES?

Objectiu: reunir informació sobre el llibre i la història que llegirem, i crear expectatives per a la lectura.

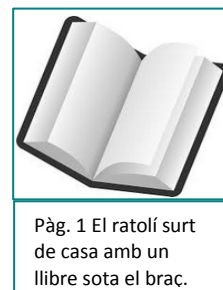
Es recomana fer numerar als alumnes les pàgines anteriors a la pàgina 6.

Exercici 1

L'exercici requereix una observació de la imatge de la pàgina 1, que es pot haver fet prèviament de forma col·lectiva. (Imatge del ratolí sortint de casa seva amb un llibre sota el braç.)

L'alumne ha de deduir si el ratolí pot ser el protagonista o no de la faula. Per fer-ho ha d'activar els seus coneixements previs i elaborar arguments. Alguns podrien ser:

- És el protagonista perquè surt a la portada i a la primera imatge.
- És el protagonista perquè surt ell sol, sense cap altre personatge, i això el fa destacar.
- És el protagonista perquè he fullejat el llibre i veig que surt molt sovint.

Pàg. 1 El ratolí surt de casa amb un llibre sota el braç.

També es demana als alumnes que, imitant el tipus de text de molts llibres de lectura i àlbums que tenen al seu abast, acompanyin la il·lustració amb una frase que complementi la imatge i pugui servir d'inici de la història.

Com a suggeriment, aquesta frase es pot escriure en un post-it i cada alumne la pot enganxar al seu llibre de lectura.

Exercici 2

Es tracta de fer una cerca d'informació amb les dades del llibre de la pàgina 2. En acabar la lectura, aquesta fitxa es pot completar plantejant a l'alumne: *de què tracta aquest llibre?* i fent-ne una valoració (m'ha agradat molt, poc o gens) o bé fent-ne una recomanació.

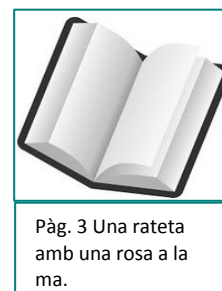
EXEMPLE DE FITXA DE BIBLIOTECA	EXEMPLE DE RECOMANACIÓ
 Títol: Autor: Editorial: Any d'edició:	 Si t'agrada Llegeix aquest llibre, no t'el pots perdre!
Aquest llibre tracta de	 Títol: Autor: Editorial: Any d'edició:
A mi m'ha agradat: Molt Bastant Poc Gens	A mi m'ha agradat: Molt Bastant Poc Gens

Exercici 3

Aprofitant la imatge de la pàgina 3, fem formular a l'alumne una hipòtesi sobre qui deu ser aquest personatge. Caldrà valorar l'adequació de la hipòtesi als elements que aporta el dibuix:

- És una rata de certa edat per les ulleres, el tipus de pentinat i el vestit.
- Porta a la mà una rosa, molt gran per a ella, i pot ser un element significatiu del seu conte.

Recomanem que, un cop llegit el conte "El roser", es revisin aquestes hipòtesis per comprovar-les.

Exercicis 4, 5 i 6

L'objectiu d'aquests exercicis és fer fixar l'alumne en l'índex, fer-li deduir informació sobre el contingut del llibre a partir de les pistes que ens donen el text i les imatges, i formular hipòtesis sobre els personatges i les seves històries.

Caldria fer adonar als alumnes que els personatges, animals i elements de la natura com les pedres, són els propis del món de les faules.

L'exercici 5 planteja un enigma, la relació que hi pot haver entre el títol del llibre i el de l'índex. Es tracta de fer deduccions que permetin donar una resposta. Després, amb la lectura ja es veurà si s'ha encertat o no.

És important compartir amb tot el grup classe l'exercici 6, les hipòtesis sobre cadascun dels contes del llibre. Pot ser un gran estímul per als alumnes i els pot despertar el desig de llegir el llibre. Més endavant, durant la lectura del llibre o en acabar, es poden recuperar algunes d'aquestes hipòtesis i comprovar-les.

2. COMPARTIM LA LECTURA

Objectiu general: acompanyar la lectura del llibre amb uns exercicis que permetin assegurar-ne la comprensió, reflexionar sobre la lectura, gaudir-ne i implicar l'alumne en la faula que està llegint.

QUIN ENSURT!

Els exercicis d'aquest apartat es corresponen a la primera part de la faula (pàgines 6-11). L'inici de la lectura està especialment cuidat perquè sigui fàcil de llegir: les primeres pàgines presenten frases curtes, imatges molt explícites dels fets, i paràgrafs amb estructures que es repeteixen. És per aquest motiu que aconsellem una lectura individual i silenciosa dels alumnes. Depenent del nivell lector que tinguin, també es pot fer una lectura per parelles. Posteriorment es pot compartir la lectura en veu alta (per part dels alumnes, que llegirien voluntàriament per torns, o de la mestra, que en faria una lectura expressiva).

Exercici 1

Es demana a l'alumnat que faci connexions amb els estats d'ànim del ratolí en una situació distesa com la de llegir un llibre, i en una altra de plena de dramatisme (quan es veu en perill en mans de la mostela). Es tracta de fer una llista d'adjectiu i emocions:

- quan llegia el llibre el ratolí se sentia: bé, tranquil, relaxat, alegre, confiat...
- quan l'atrapa la mostela: espantat, amb molta por, neguitós...

Exercici 2

En aquest exercici es treballa el significat de dues expressions importants en la lectura: *de cop i volta*, i *enxampat*. El context de la lectura i el suport de les imatges són elements suficients perquè els alumnes puguin copsar-ne el significat. Han de marcar les expressions similars i ratllar les que no corresponen, que són:

- *Donar cops de peu mentre fas una volta i Tornar al començament.*
- *Enganxar i enredar.*

Exercici 3

Es planteja una pregunta de comprensió crítica de la lectura. L'alumne ha d'analitzar el que li ha passat al ratolí, per descobrir què ha fet malament o per què s'ha trobat en aquesta situació. Les respostes són obertes, els alumnes podrien aportar arguments del tipus:

- no ha tingut en compte que el bosc és un lloc perillós,
- s'ha refiat massa, només pensava en el seu llibre i en res més.

Exercici 4

Altres cops es planteja als alumnes que facin connexions per posar-se a la pell dels personatges i submergir-se en la lectura. Han d'escriure els pensaments de la mostela i el ratolí. Suggerim que cada nen posi post-its al seu llibre amb els diàlegs.

Exercici 5

Aquest exercici permet treballar l'estructura del text que hem llegit fins ara. Es dona la solució i l'alumne ha de completar el problema i la solució que idea el ratolí.

- Situació: la mostela vol menjar-se el ratolí i fer-se una sopa.
- Problema: no té contes per posar a la sopa de ratolí (aquest és un ingredient indispensable).
- Solució: el ratolí li explicarà els contes.

Aquesta és l'estructura del text llegit fins ara, no l'estructura de la faula. Recordem que l'estructura del gènere és situació, acció, i conclusió. S'han plantejat la situació inicial i el problema que dona pas a l'acció de la faula: l'explicació de contes i les accions que duu a terme la mostela. La conclusió en aquesta faula correspondria al desenllaç i a l'ensenyament implícit que comporta tota la història.

LES ABELLES I EL FANG

Abans de llegir aquest conte, es recomana mantenir una conversa en gran grup per generar expectatives sobre el llibre. Després es pot fer una lectura individual o bé per parelles (tots dos membres van llegint alternativament, i es comenten lliurement els aspectes que els sorprenguin).

En el quadern de l'alumne es proposen preguntes de comprensió per resoldre-les després de la lectura. És important que hi reflexionin individualment o per parelles perquè vagin a fons en la comprensió de la lectura, i que després comparteixin les respostes amb el grup classe. Podeu aprofitar per aprofundir en algun altre aspecte del conte com també us proposem.

Conversa abans de llegir el conte

Cal comentar amb els alumnes la imatge que acompanya el títol per situar-los en el moment de la faula: *Recordeu on és el ratolí? Què està fent?*

És convenient fer una lectura de la imatge de la pàgina 13, fer connexions i crear empatia amb el personatge:

Aquest ratolí és el nostre ratolí o és un altre ratolí? Com ho sabeu?

Què li passa a aquest ratolí?

Fa mala cara, com creieu que es deu sentir?

Us ha passat alguna vegada de trobar-vos en una situació que no us agrada?

La imatge dona prou elements per compartir un objectiu de lectura amb l'alumnat, que esdevingui motor de lectura i mantingui la motivació per llegir. Un exemple:

OBJECTIU DE LECTURA

Llegirem aquest conte per saber si el ratolí es pot desempallegar de les abelles o no.

També es pot anticipar el significat d'algunes paraules clau de la lectura, recorrent a l'ajuda de tots per trobar-lo, o bé cercant-lo al diccionari. Són paraules clau de la lectura: *empipat*, *brunzit* i *ficar-se*. L'accés al significat de la paraula *fangar* el poden obtenir amb la lectura del conte, i per tant se'ls podria plantejar un repte:

–En aquesta lectura surt molt sovint la paraula fangar. Potser sabeu que és o potser no? A veure si quan acabeu el conte m'ho sabeu explicar.

Exercici 1

Preguntes de diferent nivell de comprensió:

–Per què estava empipat el ratolí? És una pregunta literal que l'alumne ha de resoldre a partir d'informació explícita al text: portar el niu d'abelles és molt empipador i les abelles no volen marxar.

–Per què diu el ratolí que el fangar és casa seva? És una pregunta de comprensió interpretativa. A partir de les dades del conte, l'alumne ha de deduir que aquesta és l'estratègia del ratolí, la idea que ha tingut per desfer-se de les abelles.

- Triar un avantatge i un inconvenient per a la solució que ha trobat el ratolí porta l'alumne a analitzar l'actuació del personatge.

- Finalment, es planteja una pregunta crítica o de judici, perquè l'alumne expressi la seva opinió.

Conversa després de la lectura en gran grup

Aquesta conversa hauria de servir per comprovar l'objectiu de la lectura, contrastar les opinions dels alumnes i definir la paraula *fangar*.

També és convenient fer adonar els alumnes de quina és la manera que ha trobat el ratolí de resoldre la situació, perquè d'una banda és una de les característiques del comportament dels personatges en el gènere de les faules: el ratolí és intel·ligent, pensa, elabora un pla i el porta a la pràctica. I perquè, d'altra banda, ens permet treballar el tema dels valors i la resolució de conflictes, reflexionar sobre el comportament del ratolí: no resol el seu problema amb violència carregant contra les abelles, sinó que opta per una solució respectuosa però que a la vegada li permet aconseguir el que vol.

DUES PEDRES GRANS

Les activitats del quadern de l'alumne s'han de resoldre després de la lectura del conte.

Exercici 1

Pregunta de comprensió interpretativa que l'alumne pot resoldre a partir de les dades del text i dels seus coneixements previs. La resposta hauria de referir-se a les característiques naturals de les pedres, que són pesants i no poden traslladar-se si no és mitjançant la intervenció de l'home o de les forces de la natura.

Exercici 2

Es planteja una pregunta a l'alumne per cercar informació concreta i explícita al text que després servirà de reflexió per a les preguntes següents. Els personatges diuen:

Es veuen viles i castells.
Es veuen muntanyes i valls.
És una vista meravellosa.

Es veuen pedres i terra.
Es veuen flors i herba.
És una vista meravellosa.

Exercici 3

Hi ha més d'una resposta possible. Algunes de les opcions que es donen als alumnes són elements de reflexió importants que es podrien compartir i valorar en gran grup.

☐ Perquè un dels dos diu mentides.	☐ Perquè un dels dos s'ha equivocat de camí.
☐ Perquè l'ocell necessita ulleres.	☒ Perquè és diferent veure les coses des del cel o des de terra.
☒ Perquè passen cent anys.	☐ Perquè l'ocell té mala memòria i s'ho inventa tot. El ratolí s'ho apunta tot en un paper per no oblidar res.

La primera opció és el que pensen les pedres, el que veu l'ocell i el ratolí pot ser diferent perquè han passat cent anys i els paisatges canvien, i també perquè l'un veu les coses des de l'aire i l'altre arran de terra.

ELS GRILLS

En aquest conte els alumnes també poden enfrontar-se a la lectura de manera individual o per parelles. El text permet una lectura fàcil perquè els paràgrafs corresponen al diàleg entre dos personatges, les estructures lingüístiques es repeteixen i les paraules que diu un personatge també es repeteixen en la intervenció i la rèplica de l'altre personatge.

Aprofitant l'estructura del text en forma de diàleg, i després d'haver llegit el conte (individualment o per parelles), és recomanable realitzar una relectura col·lectiva i dramatitzada del conte, atribuint el paper del ratolí i del grill a parelles d'alumnes. Poden assajar fragments de la lectura i després llegir-los en veu alta davant dels companys.

Una altra opció de relectura que pot generar motivació i interès en els alumnes és que la mestra interpreti el personatge del ratolí i els alumnes facin de grill en una lectura coral

(tots els alumnes llegeixen a la vegada). Caldrà preparar-se prèviament, assajant la primera intervenció, cercant un ritme de lectura no gaire ràpid i fixant-se en la vocalització.

Exercici 1

L'objectiu d'aquest exercici és disposar de coneixements previs necessaris per a la comprensió del conte. És possible que els alumnes desconeguin el soroll que fan els grills, o que no associïn aquest soroll a aquest animal concret. Per això proposem l'audició del cant dels grills i una valoració de si els agrada o no.

<https://www.youtube.com/watch?v=Cs-c2XqUiDA>

Exercici 2

Es planteja una pregunta interpretativa. Es tracta de contestar des del punt de vista del personatge del conte. Per a alguns alumnes el cant dels grills pot ser agradable i relaxant però no ho és pas per al ratolí del conte, que per culpa d'aquest soroll no pot dormir. Les respostes correctes serien: molt fort, per posar-se dels nervis, i per tapar-se les orelles. Es demana un pas més en el procés de comprensió quan fem pensar a l'alumne una opció més que sigui correcta.

Exercici 3

Es demana a l'alumnat que dedueixi el problema que tenen el ratolí i el grill. Cal tenir present tota la història per adonar-se que les anades i vingudes dels grills són motivades per un problema de comunicació, no s'entenen. Requereix una comprensió profunda del text perquè cal fer una abstracció: allunyar-se del text, identificar el problema, i anomenar-lo.

Exercici 4

És un exercici per reflexionar sobre el comportament dels grills i valorar les seves intencions. En totes les seves intervencions ells només cerquen aconseguir al ratolí, i quan finalment entenen que el ratolí vol que marxin, se'n van sense més (no fan cap escena, ni s'enfaden, ni li fan recriminacions). Si s'haguessin entès des del començament faria estona que estarien cantant en una altra banda.

EL ROSER

La lectura d'aquest conte, sorprenent i tendre, es pot fer triant-ne una de les que proposàvem per als altres contes (lectura individual, per parelles, dramatitzada...), o bé per variar pot fer la lectura la mestra. És important d'utilitzar diferents recursos expressius per dinamitzar la lectura i facilitar la comprensió: fer un to de veu diferent per a cada personatge i dramatitzar els seus sentiments, llegir fragments a ritmes diferents, fer algunes pauses per generar expectació, i cuidar l'entonació. Cal tenir present que quan

llegim som models de lectura per als nostres alumnes i transmetem les actituds i la predisposició envers la lectura.

Exercicis 1, 3 i 5

Són exercicis per treballar implícitament l'estructura del gènere de les faules: situació, acció i conclusió. L'exercici 1 permet analitzar la situació d'inici, curiosa i sorprenent. A la rateta li ha crescut un roser al sofà, i això li causa desconsol. L'exercici 3 es centra en una part de l'acció: la solució que dona el policia (tirar una galleda d'aigua al roser). I l'exercici 5 recull la conclusió amb l'ensenyament que aporta la història: quan estem afligits cal demanar ajuda i quan ens ajuden cal agrair-ho. Recomanem fer l'últim exercici fer-lo primer en petit grup i després en gran grup.

Exercicis 2 i 4

Aquests exercicis fan reflexionar sobre una altra de les característiques de les faules: l'al·legoria, que vol dir que els problemes animals són una metàfora dels humans.

JA TENIM ELS CONTES PER A LA SOPA!

Aquest títol ens permet acompanyar la lectura del final de la faula, i reprendre el fil del ratolí que des de dins de l'olla se les enginya per allargar la vida explicant contes a la mostela i entabanant-la.

Us recomanem que llegiu les pàgines 52 i 53 i que feu els exercicis 1, 2 i 3. A continuació caldria llegir fins al final i plantejar els exercicis del 4 al 7.

Exercicis 1 i 2

Són exercicis per centrar l'atenció i reprendre la història principal interrompuda pels quatre contes.

Els problemes de la mostela són:

ABANS: no tenia contes per a la sopa.

ARA: no sap com posar els contes a la sopa.

Els ingredients per a la sopa són: una mica de fang, dues pedres grans, deu grills i un roser.

Exercici 3

Resoldre la pregunta plantejada requereix fer connexions entre diferents informacions que apareixen a la faula. Els ingredients per a la sopa són aquests, i no poden ser uns altres, perquè són els elements clau de cadascun dels contes que ha explicat el ratolí.

Exercici 4

El joc de trobar les diferències entre dues escenes del conte (pàgina 54, i pàgines 60 i 61) ens permet fer una lectura de les imatges, i comprendre la magnitud de les penes per les quals passa la mostela.

Exercici 5

Es demana a l'alumne que faci un inventari dels inconvenients que ha de patir la mostela. La resposta és oberta i algunes opcions podrien ser:

- ha d'anar d'una banda a l'altra,
- li piquen les abelles i s'ha d'enfilar a l'arbre,
- s'embruta amb el fang i li resulta del tot desagradable,
- les pedres pesen i va molt carregada amb tots els objectes,
- ha de fer salts per caçar grills,
- s'esgarropa amb el roser,
- torna feta un desastre i es troba l'olla buida.

Exercici 6

Aquest exercici permet establir connexions amb les emocions i els sentiments de la mostela, amb la decepció i ensurt quan arriba a casa i veu que s'ha quedat sense res i li han donat una bona lliçó.

Exercici 7

Demanant a l'alumne que escrigui sobre què li diria a la mostela en l'escena final, se'l fa reflexionar sobre el comportament de l'animal: s'ha deixat entabanar per un ratolí eixerit, refiant-se de que per ser més gran i forta se'l podria menjar sense problemes.

3. PENSEM EN LA FAULA QUE HEM LLEGIT!

Objectius d'aquest apartat:

- aprofundir en la comprensió després d'haver acabat la lectura del llibre,
- aprofitar la lectura com a model i eina per engrescar-se a escriure un conte.

Els dos blocs d'exercicis que es presenten en aquest apartat requereixen reflexionar a partir de la comprensió global del text.

TU QUÈ EN PENSES?

Exercici 1

Plantejar les intencions reals del ratolí desestabilitza una comprensió lineal dels esdeveniments del conte, requereix un posicionament crític sobre el seu comportament, que es posa en dubte per valorar-lo i donar-ne l'opinió.

Exercici 2

Aquest exercici reprèn una de les característiques del gènere de les faules, i vol fer adonar l'alumne de l'enfrontament entre dos personatges on l'equilibri de forces és desigual i la

balança es decanta normalment a favor del més dèbil i desvalgut, que també resulta ser el més intel·ligent.

Exercici 3

Curiosament, els ratolins dels contes surten molt ben parats de les seves aventures, però en canvi la mostela només rep. Es demana el posicionament de l'alumne per argumentar si ometre els inconvenients (com les picades de les abelles) està fet expressament o no.

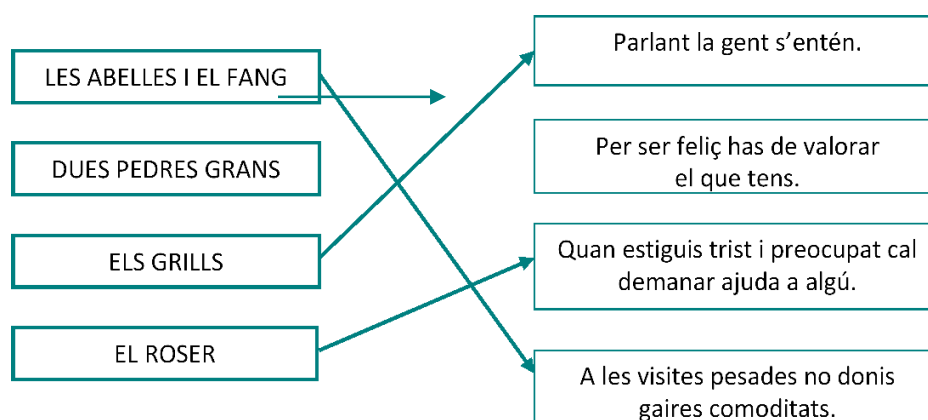
La resposta és oberta i caldrà valorar les argumentacions atenent a la seva adequació a la informació que ens aporta el text.

Exercici 4 i 5

Fan reflexionar l'alumne sobre dos temes constants al llarg de tot el llibre: la majoria de personatges són ratolins, i al protagonista principal el que més li agrada és llegir. Caldria aprofitar el gust per la lectura del ratolí per fer una conversa a l'aula. Esbrinar si els agrada llegir i per què, i quins són els seus gustos i preferències lectores.

Exercici 6

El llibre *Sopa de ratolí* és una faula contemporània que no fa explícits els ensenyaments que es desprenen de les accions dels personatges, com passa en les faules més clàssiques d'Isop, La Fontaine o Samariego. Al llarg del quadern de l'alumne ja s'han fet algunes preguntes per reflexionar sobre els ensenyaments de les faules. Aquest exercici pretén reflexionar-hi una mica més. L'alumne ha de relacionar l'ensenyament o lliçó amb el conte corresponent.

ANIMA'T A ESCRIURE UN CONTE!

Hi ha moltes maneres d'escriure una faula, un conte o un relat. En aquest apartat volem aprofitar l'estímul de la lectura d'aquest llibre per proposar l'escriptura d'un conte, partint del model dels quatre contes inclosos en aquesta faula.

Segons com sigui el vostre grup classe, podeu triar si feu el conte entre tota la classe o bé si cada petit grup o parella n'elabora un.

És important que, un cop elaborats els contes, els llegiu i els compartiu, fent valoracions i preguntes similars a les que s'han anat plantejant en el quadern de l'alumne.

Exercici 1

És un recull d'ajudes per planificar la faula. El text escrit que han d'elaborar els alumnes no va més enllà d'una petita llista d'adjectius i característiques dels personatges que permetin retratar-los, i una frase per a cada apartat que permeti recollir el contingut i les idees del text que escriuran.

Els tres apartats es corresponen a l'estructura de la faula, plantejats d'una manera senzilla i fàcil d'identificar per a l'alumnat de cicle inicial: situació (que ve donada pels personatges i el problema d'inici que desencadenarà els esdeveniments), l'acció (el plantejament i aplicació de la solució), la conclusió (el final amb el desenllaç i l'ensenyament explícit o implícit de la faula).

Exercici 2

Presenta un full engrescador per escriure el conte.